

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีโดยทั่วไปสามารถแบ่งรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนตามลักษณะของรายวิชาได้ 2 รูปแบบคือ 1. การเรียนการสอนภาคทฤษฎี 2. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับปริญญาตรีมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในดนตรีอย่างลึกซึ้งทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางภาคทฤษฎีดนตรีเป็นการศึกษาดนตรีในเรื่องทางโครงสร้างและประวัติที่มาของดนตรีนั้นๆ เช่น วิชาทฤษฎีดนตรี (Music Theory) วิชาประวัติศาสตร์ดนตรี (Music History) เป็นต้น ส่วนการจัดการเรียนการสอนทางภาคปฏิบัติเป็นการศึกษาปฏิบัติเครื่องดนตรี การบรรเลง และการใช้เทคนิคต่างๆ เช่น วิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี (Instrumental Skills) วิชาปฏิบัติรวมวง (Ensembles) เป็นต้น ดังเช่น จิติ ปัญญาอินทร์ (2550, น.5) กล่าวว่า "รายวิชาภาคทฤษฎีเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดนตรีที่มีความสำคัญเป็นส่วนเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในการปฏิบัติดนตรีและการศึกษาดนตรีในด้านอื่นๆ กลุ่มรายวิชาทฤษฎีเป็นการศึกษาเนื้อหาด้านต่างๆ ของดนตรี เช่น ประวัติศาสตร์ดนตรี ทฤษฎีดนตรี การวิเคราะห์ดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ซึ่งเนื้อหาสาระดนตรีในรายวิชาต่างๆ นั้นมีความสำคัญต่อผู้ที่ศึกษาทางด้านดนตรี"

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาทฤษฎีดนตรีที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิชาทฤษฎีดนตรีที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปฏิบัติเครื่องดนตรีอีกด้วย เช่น ในการฝึกซ้อม หรือ วิเคราะห์โครงสร้างในการด้นสด (Improvise) ซึ่งสอดคล้องกับ ณัชชา โสคติยานุรักษ์ (2546, น. บทนำ) กล่าวว่า "วิชาทฤษฎีดนตรีนี้

เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนวิชาอื่นในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไปและยังเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติ(Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี(Music History and Literature) อีกด้วย”

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิชาทฤษฎีดนตรีมีความจำเป็นต่อการศึกษาในสาขาวิชาดนตรีสากลในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาในเรื่องช่วงคู่(Intervals) ไปจนถึงทริยแอด(Triads) ซึ่งในเนื้อหาเหล่านี้ผู้เรียนจะต้องนำเอาไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระในลำดับต่อไปที่ซับซ้อนขึ้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ปรีชา กุลตัน (2552, น.139) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรีสากลไว้ว่า “อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ทำแบบฝึกหัดบนกระดาน อภิปรายแสดงความคิดเห็น และสาธิตบางเนื้อหาด้วยเปียโนให้นักศึกษาได้ฟังเสียงจริง และมอบหมายงานให้ทำตามเนื้อหาของการเรียน สะท้อนให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ในการสอนจะเป็นเพียงการบอกเล่าเนื้อหาให้ผู้เรียนฟัง และทำแบบฝึกหัดเป็นหลัก” ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจส่งผลให้เกิดปัญหาหลายประการเช่น

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจแตกต่างกัน ผู้เรียนที่มีความขยันในการฝึกทำแบบฝึกหัดก็จะสามารถเข้าใจสาระการเรียนรู้ได้ดีกว่านักเรียนที่ขาดการฝึกทำแบบฝึกหัดและทบทวนบทเรียน
2. หากผู้เรียนใช้การจำเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจในโครงสร้างของช่วงคู่และทริยแอด จนส่งผลให้ความถูกต้องในการสร้างทริยแอดลดลงและขาดการตรวจสอบคำตอบ
3. ผู้สอนไม่สามารถแนะนำวิธีการจัดระบบความคิดที่เหมาะสมในการแก้โจทย์ปัญหา เนื่องจากไม่ทราบถึงวิธีการคิดของผู้เรียนว่าถูกต้องหรือเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรี จากเดิมส่วนใหญ่ที่ผู้สอนใช้เทคนิคการบรรยายและเน้นให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการจัดการเรียนการสอนด้วยการแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ(Think Aloud) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงวิธีการคิดในการแก้โจทย์ปัญหาของตน

เป็นคำพูดหรือคำอธิบาย ซึ่งผู้เรียนคนอื่นๆในห้องเรียนและผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนกลวิธีการคิด ในการแก้โจทย์ปัญหาได้

มีผู้แปลคำว่า Think-aloud เป็นภาษาไทยหลายคำ เช่น การคิดเป็นถ้อยคำ, การคิดดัง หรือการคิดออกเสียง คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายตรงกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกของผู้เรียนที่จะใช้คำใดในงานเขียนของตนเอง

การแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยผู้สอนสามารถ แสดงความคิดออกมาเป็นถ้อยคำ ในเชิงสงสัย เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในขณะที่กำลังสอนเนื้อหา ในบทเรียนนั้นๆ เพื่อเป็นการแสดงตัวอย่างในการคิดเป็นถ้อยคำให้แก่ผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนใช้ วิธีแสดงการคิดเป็นถ้อยคำในการตอบโจทย์ปัญหาในบทเรียนนั้นๆ ซึ่งเป็นการจัดการเรียน การสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนคนอื่นๆในห้องสามารถทราบถึงวิธีการคิดในการแก้โจทย์ปัญหาและ เกิดการแลกเปลี่ยนวิธีการคิดในการแก้ไขโจทย์ปัญหาภายในห้องเรียน

การแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา ยาวนานโดย โอลชาฟสกี (Olshavsky, 1976-1977 อ้างถึงใน อภิศักดิ์ อินทร์ตา, 2553, น.56) เป็นผู้ใช้วิธีการคิดออกเสียงเป็นคนแรกในการศึกษาวิธีการอ่านของเด็กเกรด 10(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4)ในการศึกษาของเขามีตัวแปรที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวเด็ก คือ ความสนใจในงานที่ทำ ประสิทธิภาพ ของตัวเด็กเอง รูปแบบการเรียนการสอนของเขาคือการให้กลุ่มตัวอย่างใช้การคิดออกเสียงเกี่ยวกับ สิ่งที่อ่าน เกี่ยวกับความคิดและการกระทำ สิ่งที่ได้กรายงานเป็นคำพูดถูกบันทึกเก็บไว้

ในประเทศไทยพบว่ามีการศึกษาการคิดเป็นถ้อยคำในการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาต่าง ๆ เช่น

บุษยรัตน์ จันท์ประเสริฐ (2550, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การตรวจสอบ ประสิทธิภาพของเทคนิคการคิดออกเสียงการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความ เข้าใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5: การทดลองแบบอนุกรมเวลา" ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอ่านโดยใช้เทคนิคการคิดออกเสียงมีความสามารถ ในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่อ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิศักดิ์ อินทร์ตา (2553, น.บ.ทศด้อย) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำควบคู่กับการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5" ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำควบคู่กับการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.67/77.44 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75

จากการศึกษายังไม่พบว่าในประเทศไทยมีผู้วิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การแสดงการคิดเป็นถ้อยคำในวิชาทฤษฎีดนตรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างชุดการสอนทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องชั้นคู่และทริยแอดโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ โดยคาดว่าชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถอธิบายโครงสร้างของชั้นคู่และทริยแอดและการแก้ไขโจทย์ปัญหาได้ดีกว่าการเรียนการสอนโดยวิธีทั่วไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องชั้นคู่และทริยแอดโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำและนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
3. สำรวจความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ

3. ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ชุดการสอนทฤษฎีดนตรีสากล เรื่องขั้นคู่และทริยแอด โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ ประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นคู่ มีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ขั้นคู่ที่ 1 2 3 4 5 6 7 8 แบบเพอร์เฟค เมเจอร์ ไมเนอร์ ดิมีนิชท์ และออกเมนเทด รวมทั้งการพลิกกลับของขั้นคู่

1.2 ทริยแอด มีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ ทริยแอดแบบเมเจอร์ ไมเนอร์ ดิมีนิชท์ และออกเมนเทด รวมไปถึงการพลิกกลับขั้นที่ 1 และ 2 รวมทั้งสัญลักษณ์การพลิกกลับของทริยแอดและแนวเบสตัวเลข

ซึ่งเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 1 (Music Theory I)

ศึกษาทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น ตัวโน้ต โครงสร้างของบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ ขั้นคู่เดี่ยวและการพลิกกลับคอร์ด และการพลิกกลับ ควบคู่ไปกับการฝึกอ่านโน้ต ฝึกฟังเสียงการบันทึกโน้ตตามเสียงที่ได้ยิน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์แขนงดนตรีสากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 1 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 16 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 8 คนและกลุ่มควบคุม 8 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยวิธีการสุ่มโดยจับฉลาก (Lottery Method)

4. สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษากลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมซึ่งใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยวิธีปกติ

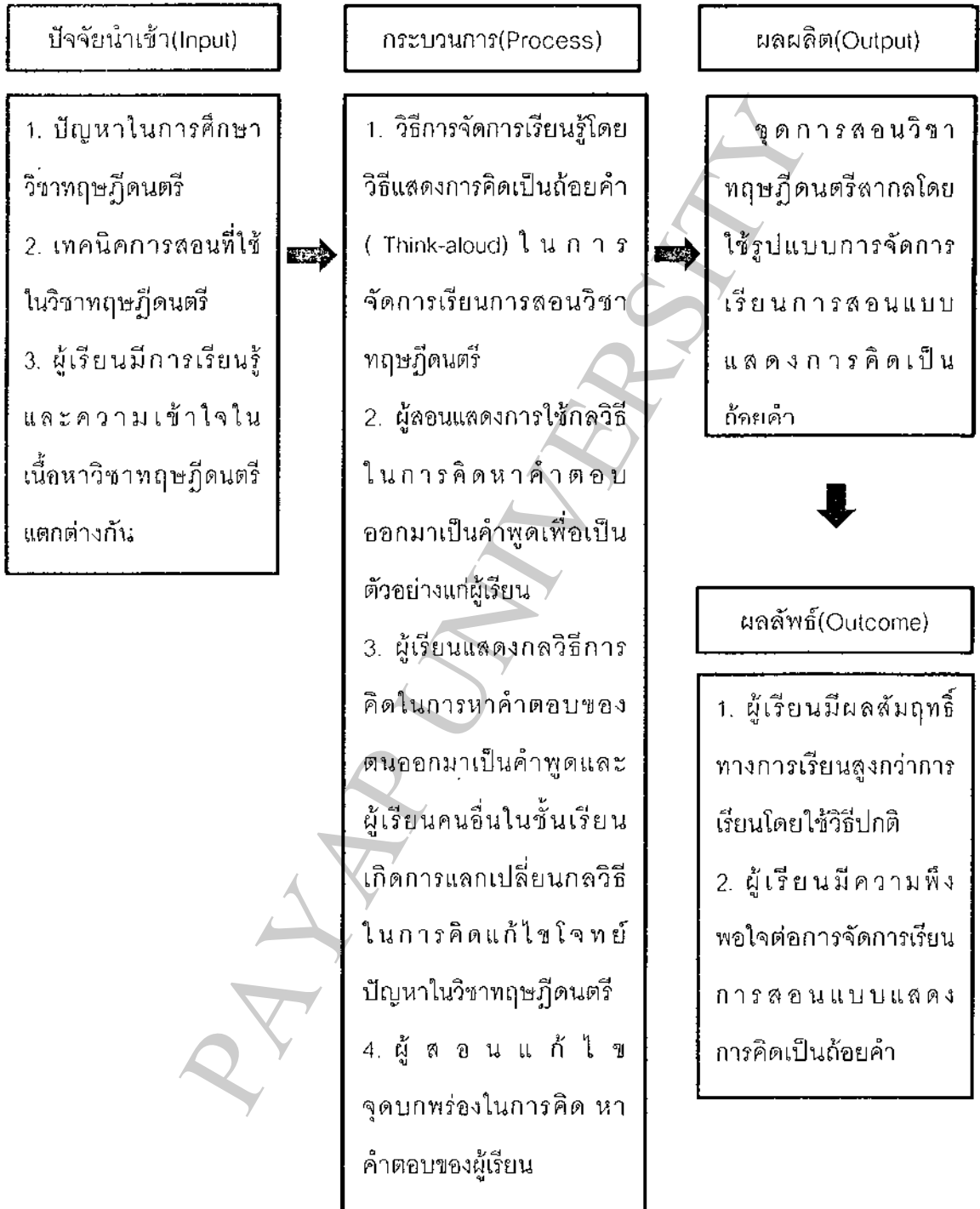
2. นักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.5

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

ชุดการสอนนี้สร้างขึ้นโดยใช้เนื้อหารายวิชาทฤษฎีดนตรีสากล 1 เรื่องชั้นคู่และ
ทริยแอด ที่มีการกำหนดในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ แขนงดนตรี
สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

PAYAP UNIVERSITY

กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นคู่ หมายถึง ระยะห่างระหว่างตัวโน้ต 2 ตัว ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ขั้นคู่ทั้งหมด 8 คู่เสียงได้แก่ ขั้นคู่ที่ 1 2 3 4 5 6 7 8 ซึ่งมีลักษณะขั้นคู่อยู่ทั้งหมด 5 ชนิดได้แก่ เมเจอร์ ไมเนอร์ เพอร์เฟค ดิมีนิชท์ และออกเมนเทด

ทริยแอด หมายถึง การรวมตัวของโน้ต 3 ตัวซึ่งเกิดจากการนำขั้นคู่ 3 มาเรียงซ้อนกัน 2 คู่ โดยมีโครงสร้างอย่างชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ทริยแอดทั้งหมด 4 ชนิดได้แก่ เมเจอร์ ไมเนอร์ ดิมีนิชท์ และออกเมนเทด รวมไปถึงการพลิกกลับของทริยแอดขั้นที่ 1 และ 2

การแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ หมายถึง การใช้คำพูดแสดงถึงความคิดที่มีอยู่ในขณะนั้น เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนและผู้สอนสามารถแสดงการคิดออกมาเป็นถ้อยคำ ในเชิงสงสัย เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาในบทเรียนนั้นๆ หรือในการคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงตัวอย่างในการคิดเป็นถ้อยคำให้แก่ผู้อื่นที่อยู่ในชั้นเรียนฟัง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องขั้นคู่และทริยแอดโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ
2. ทราบประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องขั้นคู่และทริยแอดโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ
3. สามารถนำแนวทางจากการเรียนการสอนแบบแสดงการคิดเป็นถ้อยคำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีที่ซับซ้อนมากขึ้นไปจนถึงวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาดนตรี